EEN BELGISCHE WAARDENSET VOOR DE EQ-5D-5L

Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg
Centre Fédéral d'Expertise des Soins de Santé
Belgian Health Care Knowledge Centre

Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) heeft een Belgische waardenset voor de EQ-5D-5L ontwikkeld, gebaseerd op de voorkeuren van de algemene bevolking. De waardenset bevat voor iedere gezondheidstoestand beschreven door de EQ-5D-5L, een waarde voor gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit, ook wel 'nutswaarde' genoemd. Deze nutswaarden laten toe een afweging te maken op basis van levensduur en levenskwaliteit bij de evaluatie van gezondheidsinterventies, behandelingen en nieuwe medische technologie.

In België is momenteel een waardenset beschikbaar voor de EQ-5D-3L gebaseerd op een bevraging uit 2003, afgenomen in de Vlaamse bevolking. Om het volledige potentieel van de EQ-5D-5L te benutten is de nieuwe waardenset onmisbaar. Ook vanuit maatschappelijk perspectief was een update van de nutswaarden nodig om in te spelen op de veranderde voorkeuren sinds 2003.

De studie werd mee ondersteund door de EuroQol Research Foundation.

WAT IS DE EQ-5D-5L?

De EQ-5D-5L is een generiek instrument voor het meten van gezondheid en gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit aan de hand van vijf belangrijke dimensies: mobiliteit, zelfzorg, dagelijkse activiteiten, pijn/ongemak, en angst/depressie (5D). Voor elke dimensie zijn er vijf gradaties van ernst (5L). De combinatie van 5 dimensies met 5 gradaties van ernst leidt tot 3 125 mogelijke gezondheidstoestanden. Dit zijn er substantieel meer dan de 243 gezondheidstoestanden die beschreven kunnen worden met de EQ-5D-3L, met slechts drie gradaties van ernst.

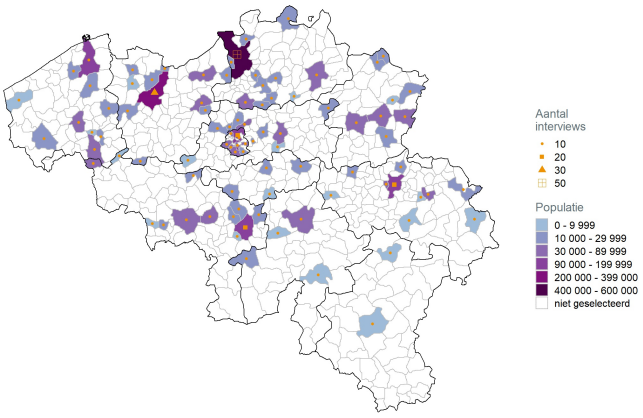
Het gebruik van de EQ-5D-5L is niet alleen wijdverspreid in klinische studies en in gezondheidseconomische evaluaties, het is ook het meest aanbevolen instrument in nationale richtlijnen voor dergelijke evaluaties, ook in de Belgische richtlijnen. Het instrument geeft bijgevolg belangrijke input bij beleidsbeslissingen.

WAAROM IS EEN WAARDENSET BELANGRIJK?

De nieuwe waardenset koppelt aan elke gezondheidstoestand een nutswaarde. Bijkomend werd voor de Belgische bevraging de toestand 'bewusteloosheid' (coma) gewaardeerd. Nutswaarden worden uitgedrukt op een schaal waar 1 staat voor 'perfecte gezondheid' en 0 staat voor 'dood zijn'. Ook negatieve nutswaarden zijn mogelijk. Het gaat dan om gezondheidstoestanden die het publiek waardeert als 'erger dan dood zijn'.

Nutswaarden laten toe om de relatieve wenselijkheid van gezondheidstoestanden met elkaar te vergelijken. De waardenset is onder andere nodig voor de berekening van QALYs ('Quality Adjusted Life Years') en referentiewaarden voor de populatie (zie verder). De waardenset wordt eenmalig bepaald op basis van de voorkeuren van het algemene publiek met betrekking tot het belang dat wordt gehecht aan (problemen in) elk van de vijf dimensies.
Om deze voorkeuren in kaart te brengen, organiseerde het KCE een bevraging van een representatieve steekproef van de Belgische bevolking.

Het gebruik van één waardenset heeft als voordeel dat een gezondheidstoestand steeds dezelfde nutswaarde heeft en dus op eenzelfde manier wordt behandeld in alle economische en klinische evaluaties met QALYs. Dit verhoogt de vergelijkbaarheid tussen evaluaties van zeer verschillende interventies voor uiteenlopende aandoeningen en maakt een consistentere besluitvorming mogelijk.

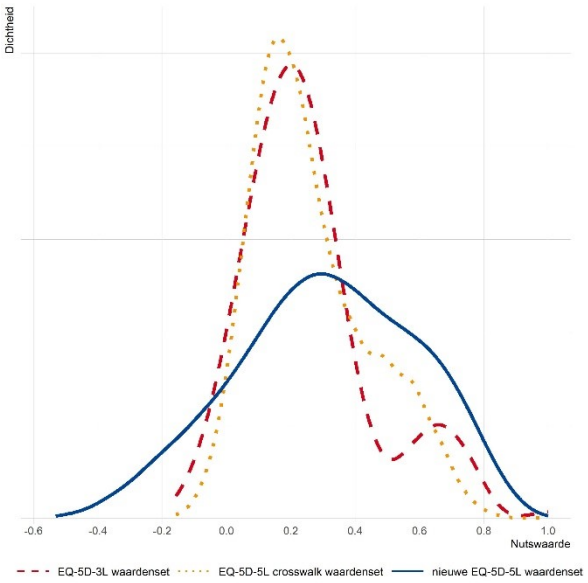
HOE IS DEZE BELGISCHE WAARDENSET TOT STAND GEKOMEN?

De waardenset werd ontwikkeld aan de hand van een robuuste en valide methode. Daarbij werden de meest recente richtlijnen van de EuroQol Group voor EQ-5D-5L-waarderingsstudies gevolgd (EQ-VT 2.1 protocol). Het KCE legde bijkomend strenge eisen op voor wat betreft de representativiteit van de steekproef, strenger dan in gelijkaardige waarderingsstudies in andere landen. Een goede representativiteit werd dan ook als essentieel beschouwd voor de validiteit en toepasbaarheid van de waardenset.

Kandidaten voor interviews werden willekeurig geselecteerd via een meertrapse, gestratificeerde en geclusterde steekproefname (zie kaart voor de geselecteerde gemeentes). Een gelijkaardige procedure wordt gevolgd door Sciensano voor de Belgische gezondheidsenquête. Uiteindelijk waren er 892 interviews die de volledige kwaliteitscheck doorstonden. Omwille van de coronopandemie werd de bevraging stopgezet vooraleer de beoogde doelstelling van 1 000 valide interviews werd behaald. De steekproef was representatief voor de Belgische bevolking naar leeftijd, geslacht, regio, zelf-gerapporteerde gezondheidstoestand, gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit, onderwijsniveau en arbeidsstatus.

Interviews werden face-to-face afgenomen volgens een vastgelegd script, in de periode tussen mei 2018 en september 2020. Iedere respondent waardeerde 10 hypothetische gezondheidstoestanden via een 'samengestelde Time Trade-Off'-oefening (cTTO) en 7 keuzeparen in een 'Discrete Choice Experiment' (DCE). Ongeveer 20% van de respondenten gaf via cTTO ook een waarde aan de toestand bewusteloosheid.

Omdat het niet mogelijk is om alle 3 125 gezondheidstoestanden rechtstreeks te waarderen via interviews, werd **de informatie uit de interviews gebruikt als input in een regressiemodel om een volledige waardenset als output te genereren**. Uit een set kandidaat-modellen werd het meest performante model gekozen, op basis van vier selectiecriteria: logische consistentie, goodness of fit, voorspellende waarde en een aantal theoretische overwegingen waaronder censoring en heteroscedasticiteit. De nutswaarde voor de toestand bewusteloosheid werd niet door het model voorspeld, maar werd rechtstreeks gewaardeerd in de interviews.

IMPLICATIES VAN DE BELGISCHE WAARDENSET

De waardenset geeft inzicht in het belang dat de Belgische bevolking hecht aan een gezondheidstoestand en aan elk van de vijf gezondheidsdimensies. Problemen in de dimensies pijn/ongemak en angst/depressie hebben de sterkst negatieve impact op gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit.

In vergelijking met de huidige EQ-5D-3L-waardenset, heeft de nieuwe EQ-5D-5L-set een groter aandeel van negatief gewaardeerde gezondheidstoestanden (15,0% in 5L-set tegenover 6,6% in 3L-set). De nieuwe waardenset bestrijkt ook een breder spectrum van nutswaarden dan de 3L-waardenset (zie figuur). Een breder bereik maakt een beter onderscheid tussen patiënten en gezondheidsprofielen mogelijk, zowel voor lichte als voor (zeer) ernstige gezondheidstoestanden. Dit verbetert de toepasbaarheid van het EQ-5D-instrument. De Belgische waardenset verschilt bovendien ook op meerdere vlakken van de Nederlandse, Franse, Duitse en Britse waardensets

.

TOEPASSINGEN VAN DE NIEUWE EQ-5D-5L-WAARDENSET

De nieuwe waardenset kan gebruikt worden in **klinische en economische evaluaties** van medische interventies. In het bijzonder voor de berekening van QALYs in kosteneffectiviteitsanalyses van gezondheidsinterventies zal de nieuwe set leiden tot meer realistische kwaliteitsgewichten voor de levensjaren die met een specifieke interventie worden gewonnen. Een standaardisatie van methodes, gebruikmakend van het EQ-5D-5L-instrument en de Belgische EQ-5D-5L-waardenset, zal de vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van deze evaluaties in het gezondheidsbeleid doen toenemen.
De resultaten van klinische en economische evaluaties zullen verschillend zijn met de 5L- en de 3L-waardenset. Of dit betekent dat interventies grotere of kleinere QALY-winsten zullen opleveren, is onmogelijk te voorspellen. Het effect zal waarschijnlijk verschillen van interventie tot interventie. Gezien de zorgvuldigheid waarmee de huidige nutswaarden werden vastgesteld, mogen we echter aannemen dat de kosteneffectiviteitsramingen nauwkeuriger zullen zijn.

De EQ-5D kan ook worden ingezet als **een generieke 'patient-reported outcome measure'** (PROM – een instrument om zelf-gerapporteerde uitkomsten te meten bij patiënten). PROMs worden steeds frequenter ingezet om de effecten van gezondheidsinterventies te beoordelen, maar ook om de kwaliteit van zorg te verbeteren.

Een derde toepassing zijn de referentiewaarden voor de populatie (of **populatienormen**). Door de EQ-5D-5L-gezondheidstoestanden, zoals beschreven door de deelnemers aan de Belgische Gezondheidsenquête van Sciensano, te combineren met de nieuwe nutswaarden, kunnen referentiewaarden voor levenskwaliteit of populatienormen vastgesteld worden voor (groepen in) de bevolking. Populatienormen geven meer inzicht in de relaties tussen gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit en populatiekenmerken. Ze maken het ook mogelijk gezondheidsnoden in kaart te brengen door de gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit van patiënten met bepaalde aandoeningen te vergelijken met de populatienorm voor een bevolkingsgroep met gelijkaardige demografische kenmerken

MEER WETEN?

De waardenset is beschikbaar in digitaal formaat. Een gedetailleerde beschrijving van deze studie is beschikbaar in het Engels, naast een synthese in het Nederlands en het Frans.

SAVE THE DATE – Op 1 oktober van 14u tot 16u organiseren we een (virtuele) presentatie van deze studie, waarbij er ook ruimte is voor vragen. Indien u graag deze presentatie wenst bij te wonen, gelieve dan een mail te sturen naar kce_projects@kce.fgov.be.